

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

Koolimuusika õppekava

Vivia Teller

GÜMNAASIUMI MUUSIKAÕPETAJATE PÕHIVÄLJAKUTSED SEOSES

ÕPPEMATERJALIDEGA MUUSIKAAJALOO ÕPETAMISEL

ÜLDHARIDUSKOOLI MUUSIKA TUNNIS KAHE KOOLI NÄITEL

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Kadri Steinbach

Kaitsmisele lubatud:.....

Viljandi 2020

SISSEJUHATUS.....	3
1 TEEMA KÄSITLEMISE TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	5
1.1 Muusikaajaloo kirjutamisest Eestis	5
1.2 Muusikaajaloo roll ja maht üldhariduskooli muusikatunnis	8
2 UURIMISTÖÖ METOODIKA.....	11
2.1 Valim	11
2.2 Andmekogumismeetod ja protseduur.....	12
2.3 Andmeanalüüs.....	12
3 TULEMUSED JA ARUTELU	14
3.1 Enimkasutatavad õppematerjalid	14
3.2 Muusikaajaloo õpetamise kesksed teemad ja komponendid	15
3.3 Olemasolevate õpikute kasutatavus	16
3.4 Suurim õppematerjalide puudujääk.....	18
3.5 Pedagoogide suurimad murekohad seoses õppematerjalidega	18
3.6 Kattuvad ja erinevad metoodilised lähenemised	19
3.7 Arutelu ja järeldused.....	21
KOKKUVÕTE.....	23
KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS	24
LISAD.....	27
Lisa 1. Intervjuu küsimused:	27
SUMMARY	28

SISSEJUHATUS

Antud teemat ajendas mind uurima ja sellel teemal kirjutama huvi muusikaajaloo ja selle õpetamise vastu. Omandades kõrgharidust Viljandi Kultuuriakadeemias koolimuusika erialasuunal, on see minu jaoks ka praktilise väärtusega ning loodetavasti aitab tulevases töös esiletulevateks probleemideks ette valmistuda, neid kaardistada ning jõuda ka lahendusteni.

Muusikaajaloo õpetamine ei ole väga kaugel üldajaloo õpetamisest, ent on siiski piisavalt spetsiifiline, nõudes seega erinevat metoodilist lähenemist ainele. Nagu Torbjørn Eftestøl oma artiklis „Listening to History. A phenomenon-based approach to teaching music-history“ märgib, siis „muusikaajaloo õpetamine nõuab muusikaõpetajalt muusikalise kogemuse ja ajalooliste teadmiste vahel vahendamist“ (Eftestøl 2018). Usun, et hea muusikapedagoog omab just nimetatud võimekust, mis väljendub nii muusikaajalooliste teadmiste hulgas ja kvaliteedis kui ka sügavas arusaamises muusikast ning selle väljendusvahenditest.

Eestis on muusikaajaloo õpetamise metoodilist kirjandust välja antud piiratud hulgal ning muusikaajaloo õpetamise metoodikat käsitlev kirjandus on vähe esindatud ja metoodiline koolkond praktiliselt olematu. Muusikaajaloo õpetamise metoodika teemaga tegelemine ja selle uurimine on ka mujal maailmas veel väga vähese esindatusega ning vajaks kindlasti suuremat tähelepanu.

Antud töös keskendun just muusikaajaloo õpetamise kitsaskohtadele seoses olemasoleva õppematerjali ja selle kasutamisega. Eesmärgi saavutamiseks ning eelmainitu väljaselgitamiseks tuginen uurimisprobleemile, milleks on eelnevast lähtudes: millised on muusikaõpetajate põhiväljakutsed seoses õppematerjalide ja õpikutega muusikaajaloo õpetamisel üldhariduskooli muusikatunnis?

Olen sõnastanud uurimuse aluseks järgmised uurimisküsimused:

- 1) Millist kirjandust ja milliseid õppematerjale pedagoogid kasutavad?
- 2) Millele keskendutakse muusikaajalugu õpetades?
- 3) Millisel määral on olemasolevad õppematerjalid ja õpikud on kasutatavad?
- 4) Missugustest (õppe)materjalidest ja õpikutest tunnevad õpetajad puudust?
- 5) Millised murekohad on pedagoogidel nende töös seoses õppematerjalidega?

Töö koosneb kolmest osast, millest esimeses annan lühikese ülevaate muusikaajaloo käsitlemisest Eestis, üldhariduskooli gümnaasiumi muusika aine õppekavast ning käibel olevatest õpikutest ja õppematerjalidest ning muusikaajaloo rollist ja mahust üldhariduskooli muusikatunnis. Teises osas tuleb juttu uurimustöö metoodikast ning kolmandas osas arutlen töö tulemuste üle ning teen kokkuvõtte oma uurimusest.

1 TEEMA KÄSITLEMISE TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Muusikaajaloo kirjutamisest Eestis

Muusikaajalugu võib käsitleda väga erinevalt. Ühe enimlevinud käsitlustena võib esile tuua kronoloogilist lähenemist, mis vaatab muusikaloo kulgemist ajateljel. Eelmainitud käsitlusega on lähedases seoses ka narratiivne käsitlus, mis keskendub helilooja eluloole ja ajaloolistele faktidele. Muusika stiiliajalugu seevastu keskendub muusikateostele ning kompositsioonitehnikatele (Dahlhaus, 1977; Lippus 2004).

Muusikaajaloo käsitlusi võib filosoofilisest vaatepunktist liigitada ka formalistlikuks, positivistlikuks, hermeneutiliseks, fenomenoloogiliseks või strukturalistlikuks. (Goehr, 1992)

Kuna muusika on kunstivormina tihedas seoses üldise kultuuriloo, siis ei tohiks muusikaajaloost rääkides ära lõigata selle seoseid sotsiaalsete aspektidega, poliitilise ajalooga, geograafiliste tingimustega ning keelega. (Leichtentritt, 1938)

Üks võimalikest muusikaajaloost rääkimise viisidest on, nagu Toomas Siitan seda oma gümnaasiumi muusikaõpetajale suunatud kirjutises sõnastab, siis „muusikalugu tegeleb traditsiooniliselt muusikaliste tekstidega – heliteostega, mis (koos nende autoritega) on peamisteks „faktideks” ja „sündmusteks” selles loos.“ (Siitan, 2016)

Muusikaajalugu käsitlevaid teoseid on Eestis muudes keeltes välja antud eri aegadel üsna palju, kuid omaette väärtuse annavad meie kultuuriloole emakeeles Eestis välja antud muusikaajaloo alased kirjutised.

Rääkides muusikaajaloo kirjutamisest Eestis, võiks alustada Karl Leichterist.

Muusikateadlane Johannes Jürisson nimetab Leichterit tema 80. sünnipäevale pühendatud raadiosaates meie muusikateaduse alguseks. Ta põhjendab seda sellega, et enne Leichterit tegelesid muusikateaduslike küsimustega vaid praktikud ning ta oli esimene, kes ennast muusikateadusele täielikult pühendas. Karl Leichter oli muusikapedagoog, muusikakriitik ning muusikateoreetik. Olulisel kohal on tema 1968. aastal koostatud uurimus Tallinna muusikaelust. Enne seda, kui eestlased hakkasid ise muusikat kirjutama, ei kajastatud

muusikaelu, seda ei peetud tollel ajal muusikaajalukku kuuluvaks. (Lippus 2004) Seega võib öelda, et Leichter avardas olulisel määral ka muusikaajaloost mõtlemist Eestis.

Oluline isik muusikaajaloost kirjutamisel on samuti Anton Kasemets, kes uuris muusikateooriat ja -ajalugu ning kirjutas muusikaõpperaamatuid. Kasemets oli ka hinnatud muusikaarvustaja.

Aastal 1968 anti välja “Eesti muusika I” ning selle autoriteks olid Johannes Jürisson, Harri Kõrvits, Karl Leichter, Hugo Lepnurm, Asra Loo, Leo Normet ja Vilma Paalma. Sellele ilmus aastal 1975 järg “Eesti muusika II” ning selle autoriteks olid Urve Aulis, Mart Humal, Johannes Jürisson, Ants Kiilaspea, Harri Kõrvits, Karl Leichter, Hugo Lepnurm, Endel Lippus, Virve Lippus, Valter Ojakäär, Ines Rannap, Ofelia Tuisk, Artur Vahter, Helga Tõnson.

Võimatu on üle hinnata Urve Lippusse panust meie muusikaajaloo käsitlemisse läbi muusikaloost rääkimise, selle olemuse mõtestamise.

Tema koos Kadri Steinbachiga 1939. aastast pärit eesti muusika helisalvestiste väljaandmine ja 12 CD plaadi avaldamine koos mahuka artiklikogumikuga 2009. aastal on meie muusikaajaloo kajastamise ajalooliselt seisukohalt väga oluline ning haruldane läbilõige tolelaegsest muusikategevusest. (Pärtlas 2010)

Samuti on Urve Lippus avaldanud põhjaliku ülevaate Veljo Tormise loomingust, olnud üheksa Eesti Muusikaloo Toimetiste numbri kaasautor ja toimetaja. Lippus on toimetanud ka enamiku muusikaakadeemia teadusväljaannetest.

Muusikaajaloo õpetamise peamine pedagoogiline eesmärk on pikka aega olnud suunatud vaid teadmiste edasiandmisele. Kaasajal, kus suur hulk informatsiooni on läbi veebi lihtsasti kättesaadav, on hakatud muusikaajaloo õpetamise ja õppimise vormi ja põhiolemust ümber defineerima. (Unkari-Virtanen 2009)

Keskendudes just muusikaõpetuse seisukohalt olulistele väljaannetele, tuleks tuua esile ühe esimese Eestis välja antud eestikeelse muusikaõpikuna muusikapedagoog Eduard Visnapuu 1926. aastal ilmunud „Muusika õpperaamat“. Samuti tõlkis eelnimetatu saksa keelest eestikeelde eesti muusikapedagoogi Peeter Ramuli „Üldise muusikaajaloo põhialused“, mis anti välja Tallinnas 1930. aastal ning seda võib pidada üheks kitsamas mõttes esimeseks eestikeelseks muusikaajaloo õpperaamatuks. Mainitud teose tähtsust võib edasi anda Urve Lippuse sõnadega: “Ramuli muusikaajalugu jäi aastakümneteks

ainsaks eestikeelseks muusikaajaloo raamatuks ja varasemaid muusikaajaloo etappe õpiti selle põhjal veel 1970. aastatel.” (Lippus 2005, lk. 45)

Eelpool mainitud Anton Kasemets andis aastal 1937 välja õpperaamatu „Eesti muusika arenemislugu“, mis jäi pikaks ajaks suuremaks eesti muusikaajaloo raamatuks (Lippus 2005). Aastal 1946 andis ta välja teose „Eesti pagulas-helilooming“ (EMIC 2020).

Tähtsamateks muusikapedagoogilisteks väljaanneteks tuleb pidada Riho Pätsi teoseid, mis on pannud aluse muusikapedagoogilisele suunale Eestis. Ta on muuhulgas andnud välja hulgaliselt lastelaulikuid, klaverimängu õpikuid ning muusikaõpetuse metoodilisi käsiraamatuid, mis keskenduvad just üldhariduskooli muusikatunnile.

1971. aastal ilmus Imbi Kulli ja Ofelia Tuisu koostatud õpik „Muusikaajalugu keskkoolile“. Sellest õpikust anti aastate jooksul välja kordustrukke ning viimane ilmus aastal 1988. Oluliseks tuleks pidada tööka, et hiljem lisati kordustrukidesse ka džäss- ja avangardmuusikat käsitlevaid peatükke ning need olid tollel ajal tõenäoliselt ühed ainukesed eestikeelsed allikad, mis sisaldasid infot uudsema muusika kohta.

Imbi kull on koostanud veel olulisi muusikaõpikuid: „Valimik ooperisüžeesid“ (välja antud aastal 1988), „Muusikateoste vormi analüüs“ (välja antud aastal 1989) ning „Eesti muusika ajalugu koolidele“ (välja antud aastal 1996).

Aastal 2004 andis kirjastus Avita välja muusikaajalooõpiku „Õhtumaade muusikalugu. III, 20. sajand“, mille autoriks on Igor Garšnek. Aastal 2007 anti välja eesti muusikaajalugu käsitlev gümnaasiumi jaoks mõeldud õpik „Eesti muusikalugu. Kunstmuusika“ ning selle autoriks on Aime Kaarlep. Toomas Siitani (kaasautor Anu Sepp) „Muusikaõpik gümnaasiumile I osa“ anti välja järgneval aastal ning aastal 2012 anti välja „Muusikaõpik gümnaasiumile. II, 19. sajandi muusika. Eesti muusika kujunemine“, mille koostas Igor Garšnek (kaasautorid Taive Särg ja Anu Sepp). Viimasena välja antud gümnaasiumi muusikaõpik on „Muusikaõpik gümnaasiumile. III, 20. sajandi muusika ja Eesti nüüdislooming“ ning selle autoriteks Igor Garšnek, Joosep Sang, Siim Nestor ja Karin Lükk-Raudsepp.

1.2 Muusikaajaloo roll ja maht üldhariduskooli muusikatunnis

Selles peatükis käsitletakse muusikaajaloo rolli üldhariduskooli muusikatunnis, täpsemalt, mis on selle õpetamise eesmärk üldhariduskoolis õppekava järgselt ning ajalooliselt. Samuti uurin, kui suure kaaluga ja millise mahuga on muusikaajaloo õpetamine võrreldes muude muusikatunni komponentidega.

Muusika aine jaguneb üldhariduskoolis õppekava järgselt üldiselt kolmeks komponendiks, milleks on 1) musitseerimine (see omakorda jaguneb laulmiseks ja pillimänguks) 2) omalooming ja 3) muusikakuulamine ja muusikaajalugu. Seega on muusikaajalool oluline koht muusikatunnis laulmise, pillimängu ja omaloomingu kõrval.

Muusikaõpetaja ei anna üldhariduskoolis pelgalt ainetundide, vaid ta vastutab kogu kooli muusikalise tegevuse eest, olles seega muusikakultuuri hoidja, kujundaja ja edasikandja, rõhutades muusika rolli sotsiaalse sidususe tagamisel (Läänemets, Kalamees-Ruubel, Sepp 2010).

Muusikaajaloo kaudu on võimalik arendada lapses oskust väärtustada teiste loodut ning äratada temas sügavam huvi muusika vastu (Sepp 2014).

Muusika teadvustatud kuulamise kaudu antakse õpilastele edasi oskus kuulata, kuulatud analüüsida ning sõnadega iseloomustada.

Õppekavas öeldakse, et “gümnaasiumis pööratakse tähelepanu õpilaste individuaalsete võimete ja oskuste arendamisele ja rakendamisele, isikupärase mõtlemise süvendamisele ning õpilaste sotsiaalsete oskuste rakendamisele muusikalistes tegevustes, kasutades mitmekesiseid õppevorme ja –meetodeid” ning “muusika kuulamisel tähtsustub oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes teadmistele ja muusika oskussõnavarale”(Õppekava infoportaal *s.a. sub Muusikaõppe kirjeldus*). Selle põhjal on õppekavajärgselt muusikaajaloo õpetamise üks põhiroll üldisemas mõttes õpilase mitmekülgne areng ning eriti väljendusoskuse arendamine.

Kui vaadata kursuste õppesisu, siis jaotatakse see õppekava järgi kaheks: 1) muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming ning 2) muusika kuulamine ja

muusikalugu. Kui esimene jätab õpetajale palju tõlgendamisvabadust, siis viimane on õppekavas palju selgemalt määratletud.

Gümnaasiumi muusikaõpetus koosneb kolmest kursusest: „Uusaegse helikeele kujunemine“, „Rahvuslikkus muusikas“, „20. ja 21. sajandi muusika“. Kõigi kursuste juurde kuulub „muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming“ (*ibid*).

Nii esimese, teise kui ka kolmanda kursuse õppesisu on muusikalise eneseväljenduse puhul sama:

“Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks. Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks. Omalooming: kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.”

Kolmandal kursusel lisandub sellele ka “muusika mõiste avardamine – muusikaliste improvisatsioonide sidumine nüüdismuusikaga”.

Muusika kuulamise ja muusikaloo osa on õppekava järgi sisuliselt üsna täpselt määratletud. Õpetajale antakse ette teemad, millest peaks vastaval kursusel rääkima ning mida aitama õpilastel kursuse jooksul omandada.

Esimesel gümnaasiumi kursusel alustatakse muusika tekkest ja olemusest, jõutakse läbi keskaja, renessansi ja barokkajastu klassitsismiajastuni. Heliloojad, kelle loomingut õppekava kohaselt kindlasti esimesel kursusel õpilastele peaks tutvustama, on Claudio Monteverdi, Georg Friedrich Händel, Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven.

Teisel kursusel räägitakse romantismiajastu muusikast ning oluliste heliloojatena tuuakse välja Franz Schubert, Fryderyk Chopin, Ferenc Liszt, Hector Berlioz, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Pjotr Tšaikovski, Jean Sibelius, Edvard Grieg, Richard Strauss.

Teisel kursusel räägitakse ka eesti pärimusmuusikast ning laiemalt eesti muusikaajaloo teemadest. Eesti heliloojatena tuuakse välja Aleksander Kunileid, Friedrich August Saebelman, Karl August Hermann, Miina Härma, Konstantin Türrpu, Mihkel Lüdig, Rudolf Tobias, Mart Saar, Cyrillus Kreek, Heino Eller, Evald Aav, Eduard Tubin.

Kolmandal kursuse teemadeks on õppekava järgi 20. ja 21. sajandi muusika. Räägitakse impressionismist, ekspressionismist ja neoklassitsismist. Oluliste heliloojatena tuuakse välja Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinski, Arnold Schönberg, Carl Orff, Benjamin Britten, Sergei Prokofjev, Dmitri Šostakovitš, Olivier Messiaen, John Cage, Pierre Boulez, Steve Reich, Philip Glass ja George Gershwin.

Kolmanda kursuse teemadeks on õppekava järgi veel muusikaelu Eestis pärast Teist maailmasõda ja uued suunad 21. sajandi muusikas. Õpilastele tuleks tutvustada järgnevate heliloojate muusikat: Gustav Ernesaks, Artur Kapp, Veljo Tormis, Ester Mägi, Eino Tamberg, Jaan Rääts, Lepo Sumera, Raimo Kangro, Urmas Sisask, Arvo Pärt, Erkki-Sven Tüür, Helena Tulve.

Õppekava järgi on kolmanda kursuse õpitulemusteks õpilase oskus muusikanäidete põhjal võrrelda 20. ja 21. sajandi muusikastiile. Siinkohal tuleks välja tuua, et “Muusikaõpik gümnaasiumile III osa” põhiosaks on 20. sajandi muusikalugu ja Eesti nüüdislooming. Seega jääb õpiku materjalist 21. sajandi muusikastiilide käsitlemisel väheseks. Samuti pole (peale Steve Reichi ja Philip Glassi, kes suurema osa oma loomingust on kirjutanud siiski 20. sajandil ja keda saab vaid tinglikult 21. sajandi heliloojate sekka arvata) õppekavas nimeliselt toodud esile väljaspool Eestit 21. sajandil tegutsevaid olulisi heliloojaid, keda peaks kursusel käsitlema.

Kolmanda kursuse teemadeks on veel džäss-, pop- ja rokkmuusika (*ibid*).

Kui vaadata õppekava, siis on Eesti koolides ainekava poolt pakutav käsitus pigem stiiliajalooline, lähtudes eri ajastu kompositsioonitehnikatest ja muusikateostest. Samuti on Eestis välja antud muusikaajaloo õpikud samast käsitlusest lähtuvad ning seega eeldatakse ka pedagoogilt muusikatunnis stiiliajaloolist muusikaajaloo käsitlust.

2 UURIMISTÖÖ METOODIKA

Lähtusin oma uurimuse läbiviimisel kvalitatiivsest uurimismeetodist. See meetod toetab uurimust, kuna aitab probleemi sisusse sügavuti minna, seda põhjalikult mõista, arvestab olukordadega ning aitab induktiivse lähenemise tõttu esile tuua probleeme, mis ankeediküsitluses sellisel kujul esile ei tuleks. (Õunapuu 2014)

Intervjuu aitab välja selgitada intervjuueeritavate arvamusi, hoiakuid ja tundeid nähtuse suhtes. (Andmekogumismeetodid 2014). Samuti soovisin uurida hinnanguid ning kitsaskohti, mida on kõige parem esile tuua just intervjuueeritavatega vesteldes. Kavas oli teha kolm intervjuud koos vaatluspraktikaga, ent reaalselt õnnestus neist läbi viia siiski vaid kaks. Kolmas muusikaõpetaja tõi intervjuus mitteosalemise põhjuseks ajapuuduse.

Seoses eriolukorra väljakuulutamisega ei olnud võimalik vaatluspraktikaid teostada ning pidin piirduma intervjuudega.

2.1 Valim

Kasutasin oma töös valimi moodustamisel lähtudes ettekavatsetud valimist. Seda võib ka nimetada sihipäraseks, eesmärgipäraseks või suunatud valimiks. Sellisel juhul võetakse uuritavad valimisse ettekavatsetult kindlate kriteeriumide alusel. (Õunapuu 2014)

Kuna minu valimi moodustavad üldhariduskooli gümnaasiumiosa muusikaõpetajad, siis valisin intervjuueeritavad lähtudes oma eelteadmistest nende staaži kohta gümnaasiumi muusikaõpetajana.

Soovides näha esiletulevate erinevuste suurust, lõimisin valimisse üksteisest võimalikult erinevaid juhtumeid. Seega moodustavad valimi minu uurimuses kaks eri staažiga muusikapedagoogi, kes mõlemad õpetavad üldhariduskooli gümnaasiumiosas.

Esimene neist on töötanud gümnaasiumi muusikaõpetajana ühe aasta ning teine seevastu 25 aastat.

Töös kasutan intervjuueeritavate kohta järgmisi lühendeid:

„NÕ“ tähistamaks üheaastase staažiga õpetajat ja „KÕ“ tähistamaks 25-aastase staažiga kogenud pedagoogi.

2.2 Andmekogumismeetod ja protseduur

Andmekogumismeetodina kasutasin poolstruktureeritud intervjuud. Tegin kaks veebiintervjuud videosilla vahendusel. Esimene intervjuu toimus 15.05 ning teine intervjuu 17.05 käesoleval aastal. Intervjuueeritavate loal lindistasin intervjuud ning hiljem transkribeerisin need. Intervjuu küsimused koostasid lähtudes uurimisküsimusest. Intervjuu küsimused on välja toodud lisas 1.

Intervjuueeritavatele selgitasin uurimustöö olemust, eesmärgi ja tõin välja uurimusküsimused.

2.3 Andmeanalüüs

Analüüsimeetodina kasutasin kvalitatiivset sisuanalüüsi. Intervjuude lindistused transkribeerisin MS Wordi dokumendina. Intervjuude transkriptsioonide analüüsimiseks kasutasin programmi MAXQDA 2020, mis on mõeldud kvalitatiivse andmeanalüüsi läbiviimiseks. Kasutasin intervjuude kodeerimisel kodeerimissüsteemi, lähtudes uurimisküsimustest. Samuti lisasin juurde intervjuusid analüüsides sisuliselt vajalikuks osutunud koodid, mis toetasid uurimisküsimustele vastuste leidmist kaudsemalt ning andsid lisaks analüüsimaterjali.

Töötasin läbi intervjuu transkribeeritud teksti, otsides sealt uurimusküsimustega seotud infot ja mõttekilde. Lisasin märkmetena juurde jutu sees läbi jooksnud erinevatele õppematerjalide nimetused, et saada aimu, milliseid mainitakse kõige enam ja millises kontekstis. Samuti pöörasin tähelepanu ja tõin esile õppematerjalile antud hinnangud.

Kategoriseerisin mõlema transkribeeritud intervjuu tekstis sisalduva info järgnevate koodide alla:

- 1) Milline õppematerjal?
- 2) Millele keskendutakse?
- 3) Kui kasutatav?
- 4) Millest puudus?
- 5) Millised murekohad?
- 6) Õpetamise meetodid
- 7) Murekoha vastand

Järgnevalt jaotasin intervjuude materjali koodide alusel vastavate uurimisküsimuste alla, et leida võimalikke vastuseid. Tegin nendest tähelepanekuid, otsisin seaduspärasusi ning teemade kattuvusi ja erinevusi ning taasesinevaid mustreid. Pöörasin tähelepanu tavalistele ja ootuspärasele teemadele ning samuti ootamatutele teemadele.

3 TULEMUSED JA ARUTELU

Selles peatükis toon välja uurimuse tulemused ning ka uued probleemid, mis tulid intervjuusid analüüsides esile.

3.1 Enimkasutatavad õppematerjalid

Intervjuude käigus ilmnis selgelt hulk kattuvaid õppematerjale, mida mõlemad pedagoogid oma töös sagedasti kasutavad. See ei ole ka väga üllatav, arvestades välja antud õpikute vähesust ja seda, et viimati välja antud gümnaasiumile mõeldud muusikaõpikud on Eestis ainukesed omataolised.

Järgnevalt toon esile tabelite kaudu mõlema pedagoogi töös palju kasutusel olevad õppematerjalid tabelina.

Tabel 1 Kattuvad õppematerjalid, mida nii NÕ kui KÕ kasutavad

Noorem Õpetaja	Kogenud Õpetaja
Muusikaõpik gümnaasiumile I osa	Muusikaõpik gümnaasiumile I osa
Muusikaõpik gümnaasiumile II osa	Muusikaõpik gümnaasiumile II osa
Muusikaõpik gümnaasiumile III osa	Muusikaõpik gümnaasiumile III osa
Videomaterjal (YouTube)	Videomaterjal (KÕ koostatud)
Akordidega noodid	Laulik gümnaasiumile
GTR*	GTR*
opiq.ee*	opiq.ee* (kasutab vähem)

*GTR aktiivõppe ülesandeid sisaldav töövihik

*opiq.ee on nii koolidele, lapsevanematele, õpetajatele kui õpilastele mõeldud internetiportaal, mis sisaldab õppekavale vastavaid õppematerjale ja õpikuid.

Mõlemad kasutavad oma töös audiovisuaalset materjali, ent suureks erinevuseks peaks siiski lugema tõika, et kui NÕ kasutab enamasti videomaterjali leidmiseks *YouTube*'i, siis

KÕ-l on õpetamisaastate jooksul õnnestunud hankida videomaterjal, mille hulka kuuluvad eestikeelsete subtiitritega muusikadokumentaaliid.

Mittekattuvate õppematerjalidena tuleks esile tuua *Moodle* keskkonda, mida oma töös kasutab KÕ. NÕ kasutab oma töös Õhtumaade Muusikaajalugu I, mida KÕ ei kasuta. Samuti on KÕ-l palju oma koostatud õppematerjali, mida ta õpetamisel kasutab.

3.2 Muusikaajaloo õpetamise kesksed teemad ja komponendid

Mõlemad pedagoogid kasutavad oma töös muusikaajaloo õpetamisel muusikanäiteid ning muusikaajaloo teemalisi praktilisi ülesandeid. Samuti peavad nad oluliseks aktiivset musitseerimist, mis seostub muusikaloos õpituga. KÕ on oma töös olulisel määral kasutusele võtnud digiõppevahendid.

KÕ keskendub oma töös kuulamisoskuste parandamisele ja arendamisele. Ta ütleb, et kuna see on silmaringi aine, siis keskendub ta kõige rohkem muusikakuulamisoskuste edendamisele.

“Ja siis on muusikakuulamisel väga suur osa, selle analüüsimisel, sellega tegelemisel, see on põhiline eesmärk minu jaoks.”(KÕ)

Ta ütleb, et ta ei keskendu muusikalugu õpetades faktidetailidele, kuna see on lisainfo.

“Helilooja taustinfo saab olla ainult rikastav info tema loomingu mõistmiseks või analüüsimiseks. /---/ Minu põhimõtted lähtuvad loomest ehk heliloomingust, mis on siis kas ajastule omane, kõlapilt või konkreetse helilooja (käekiri - töö autor).”(KÕ)

“Muusikalugu ise ei ole eesmärk /---/ on muusikalooga tutvumine läbi selle kõlapildi, mis sellel ajastu nii-öelda tekib. Ajastud saavad oma nimetused ju praegu. Helilooja taustinfo saab olla ainult rikastav info tema loomingu mõistmiseks või analüüsimiseks. /---/ Kui see on oluline, siis see peab seostuma tema loomega kuidagi ja andma selleks vajaliku taustinfo. Ainult sellisel kujul.”(KÕ)

Seega keskendub KÕ oma töös mitte niivõrd heliloojatega seotud faktiteadmistele, vaid muusikateoste mõistmisele ja analüüsimisele. Faktiteadmised peavad seda rikastama ja on olulised vajaliku taustainfona.

NÕ väljendab ennast nii:

“Ma usun, et Orffi saab tuua väga hästi ka muusikaajalukku /---/ et õpilased kogeksid, neil oleks loominguruumi, et neil oleks lõbus, et nad saaksid ka muusikast rõõmu tunda, samal ajal muusikaajalugu õppida”

NÕ paneb oma töös rõhu sellele, et õpilased tunneksid ära muusikateosed, teaksid olulisi fakte heliloojate ja ajastute kohta. Samuti peab ta oluliseks, et õpilased oskaksid eristada ajastuid ja neid ajajoonele asetada. Tema jaoks on lisaks faktiteadmistele ja muusikaloole oluline, et õpilased tunneksid muusikalugu õppides muusikast rõõmu.

3.3 Olemasolevate õpikute kasutatavus

Intervjuudest selgus, et uued gümnaasiumiõpikud on üsna lihtsasti kasutatavad. NÕ arvates minnakse ka selles õpikus kohati teemadega liiga süvitsi ning mõne teema puhul jälle puudub piisav materjal.

“Lihtsasti kasutatavad, aga seda on kohati ikkagi liiga palju (süvitsi - autori märkus) keskmise õpilase jaoks. Sonaadivormi õppimine kümnendiku jaoks /---/ püüdsin küpsistega seletada neile” (NÕ)

„Õhtumaade muusikaajalugu I“ on kasutatav lisamaterjalina ja ülesannete koostamiseks, kuid on KÕ hinnangul süvatekst, mis sobib pigem kõrgkoolis kui üldhariduskoolis kasutamiseks.

Portaali *opiq.ee* peab NÕ lihtsasti kasutatavaks, ent õpilase jaoks on siiski iseõppimise asemel lihtsam teemasse süveneda, kui õpetaja teemat edasi annab. KÕ hinnangut portaalile võib pidada sarnaseks. *YouTube*’i kasutamist hindavad mõlemad pedagoogid sarnaselt. Mõlemas vestluses tuleb välja, et *YouTube*’i suurimaid miinuseid on eestikeelsete subtiitrite

puudumine. NÕ hinnangul on seal palju inglisekeelseid videoid ja osa õpilasi ei valda inglise keelt sellisel tasemel. Ta õpetab ka vene emakeelega õpilasi, kellel on eestikeelsete materjalidega raskusi ning inglise keele kasutamine teeb õpetamise veel keerulisemaks. KÕ on seisukohal, et kuna see on spetsiifiline sõnavara, siis gümnaasiumiõpilane pruugi seda sõnavara vallata.

YouTube'i puuduseks on ka videote kadumine ning seega ei saa neid stabiilse õppematerjalina kasutada.

“ YouTube ’i häda kipub olema see, et /---/ see video võib kaduda. E-koolikotis on selliseid auke väga palju. Ma ei saa anda ülesannet, kus on auk. Kahjuks ei ole YouTube-s ka eestikeelset toetavat subtiitrit. ” (KÕ)

KÕ peab uute gümnaasiumi muusikaõpikute suurimaks väärtuseks seda, et nendes olevad tekstid on mõeldud just selles vanuses õpilastele, arvestades nende varasemat muusika õppimise kogemust. Internetist leitud teema ei ole enamasti mõeldud sellele sihtgrupile ja ei pruugi olla neile sobiva sisuedastusega. Õpikutekst on just neile suunatud ning seega neile töötamiseks sobiv.

„Staažiga õpetajad loovad neid sisulisi lahendusi ise. Õpik lihtsalt toetab seda õppimist, aga see ei ole eesmärgina kunagi kaanest kaaneni läbiõppimine/---/ Sama teemat võib internetiavarustest leida küll ja veel, aga see ei pruugi olla neile sobiva sisuedastuse, tekstiga ja nii edasi ja sellepärast ikkagi õpik on neile kohandatud tekstidega, millest nad saavad aru ja millega nad saavad töötada.“ (KÕ)

See mõttekäik toetab Unkari-Virtaneneni mõtet, et muusikaajaloo õpetamise olemust on vaja laiendada ja ümber defineerida pelgalt informatsiooni edastaja rollilt aktiivsele teadmisteloole rollile. (Unkari-Virtanen 2009)

3.4 Suurim õppematerjalide puudujääk

Puudujääkidena tulid esile, et digiõppevahendinda mõeldud *Opiq.ee* keskkonnas on kättesaadav vaid esimese aasta gümnaasiumi muusikaõpik. Selgus ka fakt, et NÕ tunneb puudust füüsilistest õpikutest oma töös, kuna tal ei ole klassile majanduslikel põhjustel veel kasutamiseks tellitud õpikute täiskomplekti. Selle tõttu kasutab ta palju ka “Õhtumaade muusikaajalugu I”, kuna need õpikud on olemas ja tunnis kasutatavad.

NÕ tunneb puudust eestikeelsest videomaterjalist ning huvitava töigana tuleks esile tuua, et see probleem on KÕ töös lahendatud oma materjalide olemasolu näol.

Tuleb esile ka puudus muusikaajaloo teemadega kattuvatest praktilistest muusikaülesannetest.

NÕ toob näitena, et Orffi pedagoogilisi meetodeid saaks tuua väga hästi ka muusikaajaloo õpetamisse, aga selleteemalist just gümnaasiumile mõeldud õppematerjali on raske leida.

KÕ: Tunneb puudust omaloomingu- ja pillimänguõppega seoses, et koolireform toob esile probleemi, kus õpilaste pillimängu tase on aimamatu. Raske on koos musitseerima panna inimesed, kelle pillimängu tase on tundmata ning toetavat õppematerjali, kuidas koos aktiivselt osaledes saaksid pilli mängida, pole. Antud teema pole küll otseselt seotud muusikaajaloo õpetamisega, ent toon selle olulise puudujäägina siiski oma töös välja.

3.5 Pedagoogide suurimad murekohad seoses õppematerjalidega

NÕ tunneb õppekavaga seoses, et tal on raske süvitsi keskenduda kõigele sellele, mida õppekava eeldab. Takistuseks osutub just ajaline külg.

“Kui vaadata materjale, siis alati on selline tunne, et ma ei tee piisavalt palju. Et kui tahta nii õpetada, et õpilased kogeksid, neil oleks loominguruumi, et neil oleks lõbus, et nad saaksid ka muusikast rõõmu tunda, samal ajal muusikaajalugu õppida, siis /---/ jääb tunne koguaeg, et kui ma tahan õpetada põhjalikult, siis ma tegelikult ei jõua midagi õpetada /---/ läheb hästi

pinnapealseks ja siis tundub, et /---/ kas ma siis ikka õpetan kõik ära, mis vaja."
(NÕ)

NÕ toob probleemina välja selle, et muusikaõpikud eeldavad muusikalooga süvitsi minemist, ent seda on praktikas väga raske teostada, kuna aega peab jaotama erinevate muusikaõpetuse komponentide vahel.

"Muusikaajaloo jaoks tegelikult on nagu seda ei saa nii süvitsi minna, nagu seda õpikud justkui eeldaksid. Sonaadivormid ja instrumentaalkontserdid, neid ei jõua läbi võtta." (NÕ)

Analüüsides KÕ intervjuu sisu, soovin olulise infona välja tuua tema positiivsed hinnangud, mida saab lugeda vastanditeks murekohtadele. Olles alustanud ajal, mil õppematerjalidest oli suur puudus, on KÕ oma töös edukalt lahendanud esile kerkinud murekohad ning aastate jooksul hankinud ja loonud palju lisamaterjali. Tema hinnangul toetavad uued gümnaasiumi muusikaõpikud süvamuusika kuulamisoskuse õpetamist.

"Ma olen õpetanud ajal, mil midagi ei olnud. Ma olen väga kaua õpetanud. 95.aastal kui ma alustasin, ei olnud (rõhutatult- autor) mitte midagi. Anti välja Õhtumaade muusikaajalugu I, mille järgi õpitakse kõrgkoolis, see oli gümnaasiumiõpik. /---/ Olid need nõukaaegsed õpikud. Võrreldes selle ajaga on loomulikult õppematerjalid loodud. Vahepeal olid Maris Kaldaru konspektid /---/ Neid sai kasutada, sest siis ei olnud ju Internetti veel olemas sellisel kujul."
(KÕ)

3.6 Kattuvad ja erinevad metoodilised lähenemised

Uue materjalina tuli intervjuudes esile metoodilisi seisukohti ja vahendeid ning arvan, et need on piisavalt olulised, et need selles töös välja tuua.

Aktiivõppemeetodeid kasutavad mõlemad pedagoogid ning peavad neid väga oluliseks.

See on ka KÕ uurimisvaldkond – on teinud vastavasisulisi uurimusi ning arendanud seda valdkonda Eestis, andnud muusikapedagoogidele enesetäiendamiseks koolitusi.

Digivahendite kasutamist peavad samuti mõlemad pedagoogid oluliseks ning KÕ rõhutab, et õpetamisel on väga oluline arvestada sellega, kes on su kuulajaskond.

“Sa ei saa jääda auditooriumi ees nõrgemasse seisu. Kui on digimaailm õpilastel, siis peab ka minul olema. Ja mul ainuke võimalus neid oma maailma kutsuda, on see, kui ma nende maailmaga sobitun, seega ma ei saa teha loenguga tunde. Mul ei ole loengutunde.” (KÕ)

KÕ jaoks on olulised õppekäigud, mida ka õppekava ette näeb. Õpilased käivad igal aastal erinevatel süva- ja pärimusmuusika kontsertidel ning koostavad kontserdiarvustuse.

3.7 Arutelu ja järeldused

Käesoleva töö eesmärgiks oli leida üldhariduskooli gümnaasiumiosa muusikaajaloo õpetamise kitsaskohad seoses olemasoleva õppematerjali ja selle kasutamisega, kaardistada probleeme ning võimalusel jõuda ka lahendusteni.

Tehtud uurimusest ilmnas, et enimkasutatav muusikaõpik muusikatunnis on “Muusikaõpik gümnaasiumile” I, II ja III osa ning seda hinnati üsna hästi kasutatavaks, olles mõeldud just sellele sihtgrupile ning sobivad gümnaasiumiõpilastega töötamiseks.

Selgus, et audiovisuaalne materjal on oluline osa õppematerjalist, ent siin ilmneb suuri puudujääke. Eestikeelset (või eestikeelsete subtiitritega) materjali on vähe või on seda raske hankida. *YouTube* pole kõige parem koht videote näitamiseks, kuna videod võivad kaduda ning need on enamasti vaid võõrkeeles ja ei sobi spetsiifilise sõnavara tõttu tunnis kasutamiseks.

Õpetajad peavad oma töös oluliseks viia läbi muusikaloo teemalisi praktilisi ülesandeid ning kasutavad oma töös muusikaajaloos õpituga seoses olevaid noote ja laulikuid aktiivseks musitseerimiseks ja selle läbi teemade kinnistamiseks.

Kasutatakse ka GTR-i töövihikut, ent siinkohal on suurimaks puuduseks hind, mis ei võimalda neid alati soetada.

Opiq.ee puuduseks on hetkel teise ja kolmanda kursuse materjali puudumine.

Muusikaajalugu õpetades keskenduvad õpetajad muusika kuulamisoskuste parandamisele ja arendamisele, et õpilased tunneksid ära vastava ajastu muusikateoseid ning oskaksid neid ajajoonel asetada. Tähtsaks peetakse ka, et õpilased tunneksid muusikalugu õppides muusikast rõõmu ning saaksid koosmusitseerimise ja muusikaloomise kogemuse.

Murekohtadena tuli välja, et muusikatunni ajaliste piirangute tõttu on raske süvitsi keskenduda kõigele sellele, mida õppekava eeldab.

Antud uurimuse tulemusi saab mõningal määral üldistada, ent valimi väiksuse tõttu ei saa teha põhjanevaid järeldusi ning neid üle terve Eesti muusikapedagoogidele laiendada. Selleks, et uurimistulemused oleksid usaldusväärsemad ning nende põhjal saaks viia läbi muusikaõpetuses muudatusi, oleks vaja teha suuremat valimit hõlmavaid uurimusi.

Samuti oleks antud uurimusele andnud analüüsimiseks väärtuslikku materjali vaatluspraktika, mis jäi käesolevas uurimuses riigis kehtestatud eriolukorra tõttu tegemata.

Olulise järeldusena sooviksin veel tuua välja, et KÕ on oma töös edukalt ära lahendanud need probleemid, millega NÕ puutub kokku ning peab oma töös suurimateks murekohtadeks. Osa õppematerjalist, millest NÕ tunneb puudust on KÕ enda jaoks väärtusliku ning kergesti kasutatava materjali hulga näol aastate jooksul koostanud.

KÕ ütleb intervjuus, et *“Enesetäiendamine käib asja juurde.”* ning tahaksin siinkohal just rõhutada enese pedagoogina täiendamise vajalikkust töös esile tulevate probleemide võimaliku lahendusena. Täiendkoolitustel toimub kogemuste jagamine ning samuti murekohtadele vastuste otsimine ja leidmine. Seega teeksin ettepaneku, et vanemad kogenud pedagoogid saaksid suurema võimaluse jagada oma teadmisi noorematega ning et viimased osaleksid aktiivselt koolitustel.

Võimalike uurimissuunadena probleemi jätkuvaks uurimiseks pakun muusikaajaloo õppematerjalide kasutatavuse sügavamat uurimist. Samuti, millised täienduskoolitused aitaksid muusikapedagoogidel oma töös edukad olla? Kuidas saaks kogenud pedagoogid oma teadmisi edasi anda? Kuidas võiks toimuda muusikaajaloo õpetamisel enesetäiendamine?

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö uurimisprobleemiks oli, millised on muusikaõpetajate põhiväljakutsed seoses õppematerjalide ja õpikutega muusikaajaloo õpetamisel üldhariduskooli muusikatunnis? Töö eesmärgiks püstitasin muusikapedagoogide kitsakskohtade leidmise seoses olemasolevate õppematerjalidega.

Uurimuse läbiviimisel lähtusin kvalitatiivsest uurimismeetodist, vastuse saamiseks kasutasin poolstruktureeritud intervjuusid kahe muusikapedagoogiga, kelle staaž erineb suurel määral. Kasutasin analüüsimeetodina kvalitatiivset sisuanalüüsi.

Töö tulemusena selgus, et uuemad gümnaasiumi muusikaõpikud toetavad vastava sihtgrupi muusikatunni tööd ning on üsna lihtsasti kasutatavad. Puudujääkidenä tuli esile eestikeelse audiovisuaalse materjali vähesus ja raskesti kättesaadavus.

Ilmnes muusikapedagoogi enesetäiendamise olulisus ning koolituste olulisus.

Võimalikud edasised uurimissuunad võiksid olla muusikaajaloo õppematerjalide kasutatavus; täiendkoolitused ning kuidas kogenud pedagoogid saaksid oma teadmisi edastada.

KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS

Leichtentritt, H. 1938. Music, History, And Ideas. Cambridge, Mass., Harvard University Press.

Dahlhaus, C. 1977. Grundlagen der Musikgeschichte. Köln: Hans Gerig.

Lippus, U. 2004. Mõeldes muusikast. Muusikaloo kirjutamisest. Tallinn: Kirjastus Varrak.

Lippus, U. 2005. Muusikaelu Eestis 20. sajandi algupoolel. Omakultuur ja muusika: muusika rahvuslikkuse idee Eestis I. Tallinn: Eesti Muusikaakadeemia.

Unkari-Virtanen, L. 2009. Music History as a Polyphony. A Heuristic Study of Learning and Teaching Music History. Studia Musica 39. Helsinki: Sibelius Academy.

Õunapuu, L. 2014. Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. Tartu Ülikool.

Eftestøl, T. 2018. Listening to History. A phenomenon-based approach to teaching music-history. *Research on Steiner Education*, Vol.8 No.2 2018.

Goehr, L. 1992. Writing Music History. *History and Theory*, Vol. 31, No. 2.

Sepp, A. 2014. Muusikaõpetaja rollist üldhariduskoolis. *Muusikaõpetuse didaktika*. Tallinn: Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia.

Eesti Entsüklopeedia. 2020. http://40.113.101.51/artikkel/visnapuu_eduard3, (14.04.2020).

Toomas, S. 2016. Muusikaloo käsitlemisest gümnaasiumiastmes.

http://oppekava.innove.ee/wp-content/uploads/sites/6/2016/10/Toomas_Siitan_muusikaloo.pdf, (14.02.2020).

Eesti Muusika Infokeskuse koduleht. Anton Kasemets. 2020.

<https://www.emic.ee/anton-kasemets-est>, (15.05. 2020).

Õppekava infoportaal INNOVE. Gümnaasiumi ainevaldkondade kavade tekstiversioon. 2020. <https://oppekava.innove.ee/gumnaasiumiharidus/>, (20.02.2020).

Õppekava infoportaal INNOVE. Muusikaõppe kirjeldus. 2020.

<https://oppekava.innove.ee/gumnaasiumiharidus/kunstiained/muusika/>, (20.04.2020).

Lepik, K; Harro-Loit, H; Kello, K; Linno, M; Selg, M; Strömpl, J. 2014. Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike andmekogumise ja -analüüsi meetodite ning vahendite veebiõpik. Andmekogumismetodid. Intervjuu. <http://samm.ut.ee/intervjuu>, (14.02.2020).

Pärtlas, M. 2010. 70 aasta tagune helisalvestusprojekt jõudis lõpule.

<https://sirp.ee/s1-artiklid/c5-muusika/70-aasta-tagune-helisalvestusprojekt-joudis-lopule/>, (8.04.2020).

Eesti Heliloojate Liit. 2020. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia esitleb kogumikku unikaalsete helisalvestistega 1939. aastast. <http://www.helilooja.ee/eesti-muusika-ja-teatriakadeemia-esitleb-kogumikku-unikaalsete-helisalvestistega-1939-aastast/>, (5.05.2020).

Muusikaline tund. Karl Leichter juubeliks. 1982. Eesti Raadio arhiiv. RMARH-104204. <https://arhiiv.err.ee/vaata/muusikaline-tund-karl-leichter-juubeliks/similar-23144>, (15.05.2020).

Muusikateadlane Karl Leichter – 100. 2002. Eesti Raadio arhiiv. RMARH-28778.

<https://arhiiv.err.ee/vaata/muusikateadlane-karl-leichter-100/similar-208733>, (15.05.2020).

LISAD

Lisa 1. Intervjuu küsimused:

1. Mitu aastat olete töötanud muusikapedagoogina?
2. Milliseid õpikuid ja õppematerjale oma töös muusikaajalugu õpetades kõige rohkem kasutate, olete kasutanud?
3. Kust olete leidnud muusikaajaloo õpetamiseks lisamaterjale?
4. Millistest muusikalugu käsitlevatest õppematerjalidest tunnete kõige enam puudust?
5. Kas ja kuidas olete nende õppematerjalide puuduse oma töös lahendanud?
6. Kas olete koostanud ise (enda ja või teiste tarbeks) muusikaajaloo õppematerjale?
7. Kui jah, siis milliseid teemasid need käsitlevad?
8. Millisel määral oleks nende õppematerjalide olemasolu teie tööd lihtsustanud?
9. Kas leiate, et olemasolevad õppematerjalid on lihtsasti kasutatavad?
10. Mis on teile kõige enam muret valmistanud oma töös seoses muusikaajaloo õpetamiseks mõeldud õppematerjalidega?
11. Kas soovite midagi lisada?

SUMMARY

The aim of this research was to find out what are the main challenges of music teachers in relation to existing teaching materials and textbooks in teaching music history in a gymnasium level music lesson of a general educational school in Estonia.

In conducting the research, a qualitative research method was used, in order to get the answer, semi-structured interviews were conducted with two music educators, whose experience differs greatly. Qualitative content analysis as a method of analysis was used.

As a result of the research, it became clear that the newer gymnasium music textbooks support teachers in their work in the music lessons with the target group and are quite easy to use. As the negative aspects difficult availability of audiovisual material in Estonian emerged.

The importance of music teacher self-improvement and the importance of training became apparent.

Possible further research directions could be the usability of music history teaching materials; self-development and how experienced educators can pass on their knowledge.

Lihthitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputööüldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Vivia Teller, (sünd. 29. 04. 1984)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihthitsentsi) enda loodud teose “Gümnaasiumi muusikaõpetajate põhiväljakutsed seoses õppematerjalidega muusikaajaloo õpetamisel kolme kooli näitel”, mille juhendaja on K. Steinbach
 - 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihthitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 18. 05. 2020